

Executive Summary

BFL has been categorized as a Category B project, as the potential adverse environmental and social impacts on population within the Protected Areas or those living around who depend on the PA for their livelihoods or environmentally important areas are site-specific, reversible and can be readily mitigated.

Therefore, to ensure that all BFL funded projects and programs are environmentally and socially sustainable as well as in line with BFL's policies and guidelines, an Environmental and Social Management Plan (ESMP) involving stakeholder participation and timely public disclosure is required.

An Environmental and Social Management Plan (ESMP) for Sakteng Wildlife Sanctuary, describes mitigation measures/good practices at activity level which are required as per the screening protocol. All the screened activities which has potential risks to environment and social management have to prepare ESMP which include environment management and mitigation plans during pre-activity, activity implementation and closing phases. Hence, it contains description of the detailed actions including communities, roles, communication and reporting and monitoring processes required as part of the implementation. In order to ensure that the issues of all stakeholders are taken into account, it includes a stakeholder engagement plan. The plan includes identification of stakeholders, method of engagement, timing and logistics. It is a requirement for all parks and biological corridors to keep record, reporting, review, auditing and update ESMP yearly as per the planned activities.

The activities that required ESMPs for the year 2022 under Sakteng Wildlife Sanctuary are:

1. Construction of Garage cum Store at Phongmey
2. Maintenance of office including drains and renovation of old water supply system in Sakteng Park Range office
3. Maintenance of office structure in Phongmey including repair of drains and approach road within SWS campus.

བཀོད་ཀྱི་བཅུ་དོན།

འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་ཀའི་ཚེ་སློག་མ་དངུལ་འདི་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེའི་འོས་འབབ་ཅན་གྱི་ལས་འགུལ་གྱི་དབྱེ་ཁག་
 ཁ་བ་(Category B) རྒྱུ་ལྡན་དེ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་ལས་འགུལ་འདི་ལས་བརྟེན་ཏེ་སྤྱད་སློབ་ས་ཁོངས་ནང་སྤྲོད་མིའི་མི་སེར་དང་
 ཡང་ན་ སྤྱད་སློབ་ས་ཁོངས་ཀྱི་མཐའ་སྐོར་ཏེ་འཚོ་བ་སྤྱད་སློབ་ས་ཁོངས་ལུ་བརྟེན་སྤྲོད་མིའི་མི་སེར་ ཡང་ན་ གལ་ཅན་གྱི་མཐའ་སྐོར་
 གནས་སྤངས་ཀྱི་ས་ཁོངས་ཚུ་ལུ་གཞོན་པ་འབྱུང་ནིའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་ད་ གལ་སྲིད་གཞོན་པ་འབྱུང་པ་ཅེན་ གཞོན་ཉེན་ཚུ་དམིགས་
 གསལ་ས་གནས་ནང་རྒྱུ་ལྡན་ཅེག་འབྱུང་ནི་དང་ གཞོན་ཉེན་མར་ཕབ་རྒྱབ་ནི་དང་ཚུ་མེད་ཡང་གཏང་ཚུགས་པ་ཡིན།
 དེ་འབད་མ་ལས་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་ཀའི་ཚེ་སློག་མ་དངུལ་ཐོག་ལུ་ རྒྱབ་སྐྱོར་འབད་ཡོད་པའི་ལས་འགུལ་དང་ལས་ལྷན་ཚུ་ མཐའ་
 འཁོར་གནས་སྤངས་དང་ མི་སྡེ་གཉེས་ལུ་ཡུན་བརྟན་གྱི་ཕན་པ་ཡོད་པ་བཟོ་བ་གི་མ་ཚང་ འབྲུག་རྒྱལ་ཡོངས་སློབ་ཀའི་ཚེ་སློག་མ་དངུལ་
 གྱི་སྤྲོད་བྱས་ལམ་སྟོན་དང་འབྲེལ་ཐབས་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་འཛོམས་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་དགོས་ད་ མི་དམངས་
 གོས་བཟུན་དང་ དུས་དང་དུས་སུ་མི་དམངས་ལུ་གསང་བ་བཤད་ནི་འདི་དགོས་ཡིན།
 རང་བཞིན་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་འཛོམས་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ སློབ་ཀ་དང་སློག་ཚུགས་རྒྱུ་ལམ་ཚུ་ནང་ལས་ལྷན་ཚུ་འབད་བའི་
 སྐབས་ ཐབས་ལམ་དང་བཟོ་བྱེད་ཚུ་གསལ་སྟོན་འབད་མ་ཡིན་པ་ད་ འདི་ཡང་ལས་སྐྱའི་གདམ་སེལ་ལམ་ལུ་གསལ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ཡིན།
 གདམ་སེལ་འབད་ཡོད་པའི་ལས་སྐྱ་གི་ནང་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་ལུ་གཞོན་ཉེན་ཡོད་པའི་ལས་སྐྱ་ཚུ་གི་དོན་ལུ་
 མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་འཛོམས་སྐྱོང་འཆར་གཞི་བཟོ་དགོ། འཛོམས་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་སྐྱ་འགོ་མ་བཟུགས་པའི་
 ཏེ་མ་གཞི་བཟུགས་འབད་བའི་སྐབས་དང་མཇུག་བཟུམ་ད་ལུ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་འཛོམས་སྐྱོང་དང་གཞོན་ཉེན་མར་ཕབ་གྱི་
 ཐབས་ལམ་ཚུ་བཟུགས་དགོས་ཡིན། དེ་འབད་མ་ལས་འཛོམས་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ལས་སྐྱ་ མི་སྡེ། ལཱ་འགན། བརྟེན་དང་སྐྱེད་ལཱ་
 དེ་ལས་སྐྱ་རྟོག་ལམ་ལུ་གསལ་ཚུ་གི་སྐོར་ལས་འབྲེལ་བཤད་ཁ་གསལ་ཚུ་དགོས་ཡིན། འཛོམས་སྐྱོང་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ལུ་ གལ་གཏོགས་
 འབད་དགོ་པའི་ཁེ་གུད་ཡོད་མི་ཚུ་གི་ཉོག་བཤད་ཚུ་ཚུང་དགོ་པའི་ཁར་ ཁེ་གུད་ཡོད་པའི་མི་ཚུ་གི་དོན་ལུ་གལ་གཏོགས་འཆར་གཞི་
 དགོ། གལ་གཏོགས་འཆར་གཞི་འདི་ནང་ ཁེ་གུད་ཡོད་མི་དོས་འཛོམས་འབད་ནི་དང་གལ་གཏོགས་འབད་ནིའི་ལམ་ལུ་གསལ་ དེ་ལས་གལ་
 གཏོགས་ཀྱི་དུས་ཚོད་དང་བཅའ་སྲིག་ཚུ་ཚུང་དགོས་ཡིན། སློབ་ཀ་དང་སློག་ཚུགས་རྒྱུ་ལམ་ཡིན་ཚུ་གི་མཆར་གཞི་ལས་སྐྱ་དང་
 འབྲེལ་ཏེ་ དན་ཐོ་དང་སྐྱེད་ལཱ་ བསྐྱར་ཞིབ། ཚེས་དབྱུང་འབད་ནི། དེ་ལས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་འཛོམས་སྐྱོང་འཆར་གཞི་
 འདི་ལོ་བཟུར་བཞིན་དུ་དུས་མཐུན་བཟོ་དགོས་ཡིན།

སལ་སྤྲོད་རི་དགས་སྤྱད་སློབ་ས་ཁོངས་ གྱི་དོན་ལུ་སྤྱི་ལོ་ ༢༠༢༢ རྒྱུ་མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་དང་མི་སྡེ་འཛོམས་སྐྱོང་འཆར་གཞི་
 དགོས་ཡོད་པའི་ལས་སྐྱ་ཚུ་ཡང་།

༡༥ ཡོངས་མེད་ལུ་ ལྷན་འཁོར་བཞག་ཁང་དང་ མཛོད་ཁང་རྒྱབ་ནི།

- ༢༥ སལ་སྤྲོད་སློབ་འཛོམས་ཡིག་ཚང་ནང་ ཡིག་ཚང་སློབ་ཁྱིམ་དང་ གཡུར་བ་ དེ་ལས་འབྱུང་ཚུ་ཉམས་བཅོས་འབད་ནི།
- མེ་རག་དང་སལ་སྤྲོད་ལུ་ ཚུ་ཐང་ཉམས་གསོ་འབད་ནི།
- ༣༥ ཡོངས་མེད་ལུ་སློབ་ཀའི་ཡིག་ཚང་དང་ གཡུར་བ་ དེ་ལས་འཁོར་ལམ་ཉམས་བཅོས་འབད་ནི།